

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Secunda conclusio stabilitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

levatione & ordinatione in finem supernaturalem, quæ ipsi indebita est, & Deo planè libera, ita ut ab illa abstinere potuerit. At verò juxta Janfenium elevatio ipsa ad ordinem supernaturalem est debita naturæ innocenti, ita ut Deus ab illa abstinere non potuerit, nisi in pœnam peccati; nec per consequens natura innocens, & peccati originalis expertus, creari sine gratia & charitate, aliisque mediis & auxiliis, ad finis supernaturalis affectationem necessariis.

§. III.

Secunda conclusio stabilitur.

16 Dico secundò, de potentia Dei ordinaria, providente singulis rebus juxta id quod naturaliter exigunt, potuit homo, etiam ante lapsum Adami, creari in statu naturæ puræ quoad dona integritatis & immortalitatis, sive cum inclinatione efficiendi & rebelli partis sensitivæ adversus rationem, & cum necessitate moriendi. Ita expresse docet S. Thomas in 2. dist. 31. quæst. 1. art. 2. ad 3. his verbis: *Poteras Deus à principio, quando hominem condidit, etiam alium hominem ex limo terra formare, quem in conditione suæ naturæ relinqueret, ut scilicet mortali & passibili esset. & pugnam concupiscentiæ ad rationem sentiens; in quo nihil naturæ humana derogaretur, quia hoc ex principio naturæ consequitur. Non tamen iste defectus in eo rationem culpa aut pœna habuisset, quia non per voluntatem iste defectus causatus esset. Quo nihil clarius & expressius ad evertendam totam doctrinam Janfenii, & stabilendam nostram sententiam, dici potest. Item quodlib. 1. art. 8. ait: *Possibile fuit Deo ut hominem faceret in puris naturalibus.**

17 Hanc assertionem Bellarminus, Suarez & Anti-Janfenius ex eo probant, quòd contraria (inquit) sententia sit à Pio V. in Bulla contra Michaëlem Baiam reprobata. Verùm licet inter damnatos Baij articulos, 26. sic habeat: *Integritas prima creationis, non fuit indebita naturæ humana exaltatio, sed naturalis eius conditio. Et 52. Deus non potuisset ab initio creare hominem, qualis nunc nascitur.* Inde tamen concludi non potest efficaciter, opinio hæc quæ impossibilitatem statûs naturæ puræ, præcisè quantum ad donum integritatis astruit, in hac Bulla fuisse damnatam; sed tantùm aliam, quæ præterea negat sine gratia sanctificante, quæ absolute justum & rectum constituit, hominè conditum à Deo potuisse. Hoc enim, ut rectè observat Estius, intentum erat Baij in citatis articulis, ita ut 26. intelligeretur ab eo de integritate, ut comprehendit gratiam habitualement ab solutè justificantem, & 52. de homine nascente modo cum privatione talis gratiæ. Unde per hanc Bullam, nulla quidem cadit censura in opinionem Estii: sed eam Janfenius & Henricus nullatenus evadere possunt; cum asserant hominem ante peccatû non potuisse produci sine gratia sanctificante, & immortalitatis dono: hæc enim doctrina expresse in Bulla proscribitur; ut articulo præcedenti quoad gratiam sanctificantem ostendimus: quantum verò ad immortalitatis donum, patet ex art. 74. Baij, qui sic habet: *Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio.*

18 Potest insuper suaderi conclusio ex Augustino, cujus auctoritati potissimum confidit Janfenius. In primis enim S. Doctor 1. 4. contra Julian. c. 17 loquens de primo homine ante peccatum, sic

A ait: *Gratia quippe Dei ibi magna erat, ubi terrenum & animale corpus, bestialem libidinem (hoc est, ut exponit etiam Janfenius, concupiscentiam efficienem) non habebat. Quia ergo vestitus gratia non habebat in nudo corpore quod puderet, spoliatus gratia sensu quod operire deberet. Certè si gratia magna fuit, quòd primus homo ante peccatum, bestialem libidinem, sive concupiscentiam efficienem non haberet, indebita erat naturæ hominis illius defectus carentia, atque adeò cum tali vitio naturæ suæ creari potuit, etiam antecederet ad peccatum.*

B Neque potest dici quòd Augustinus sumat ibi 19 nomen gratiæ pro dono gratiosè collato, licet naturaliter debito, eo sensu quo Concilium Constantinopolitanum sextum utitur nomine gratiæ, quando a c. 11. definit Angelos esse per gratiam immortales. Non valet, inquam, ista responsio: quia licet hanc gratiæ acceptionem interdum approbet D. Augustinus, loco tamen citato sic eam usurpare non potuit; aliàs enim talis addidisset, hominem hæc gratia spoliatum fuisse; cum sit certissimum in communi doctrina Patrum, hominem, sicut & Angelum non fuisse spoliatum, ratione peccati, donis sibi naturaliter debitis, sed tantùm indebitis.

C Secundò idem Augustinus lib. 2. de Genesi ad lit. c. 15. sic habet: *Potest non mori præstatur Adamo de ligno vitæ, non de constitutione naturæ.* Quibus verbis aperte docet etiam donum immortalitatis non fuisse homini innocenti naturaliter debitum, sed gratuitò & liberaliter concessum; subindeque sine illo potuisse creari. Unde ibidè subdit: *Mortali ergo erat conditio corporis animalis: immortalis autem beneficium conditorum.* Et 1. 14. de civit. c. 20. loquens de immortalitate primorum parentum: *Hic statum (inquit) eus de ligno vitæ quod erat in medio Paradisi, mirabili Dei gratia præstatur.*

D Tertiò idem S. Doctor 1. 3. de libero arbit. ca. 20. præcipuum Janfenii fundamentum manifestè convellit, ait enim: *Quamvis ignorantia & difficultas (id est rebello appetitûs difficultè obediens rationi) essent hominis primordia naturalia, nec sic culpandus sed laudandus Deus esset, qui talem hominem condidisset. Quibus verbis aperte docet, non esse contra justitiam vel sapientiam Dei, si in homine, nullius peccati reo, esset ab ortu ejus appetitus sensitivus rebellis rationi; subindeque divina justitiæ aut sapientiæ non repugnare, quòd hominem innocentem, & nullius peccati reum, sine dono integritatis creet.*

E Nec valet quòd ad tam expressum & manifestum testimonium respondet Janfenius, nempe Augustinum illud scripsisse dum contra Manichæos disputaret, & ante quam orta esset hæresis Pelagii; & contrarium docuisse Epist. 28. ad Hieronymum. Non valet, inquam, nam præterquam quòd nihil habet Augustinus in illa Epistola contrarium, ut legenti constabit, cap. 9. lib. 1. retractationum (quem longè post disputationes ipsius contra Pelagium, & Epistolam ad Hieronymum scripsit) repetit in terminali quodlib. 3. de libero arbitrio dixerat, illud quæ approbat. Item in libro de bono perseverantia, qui est ultimus, vel unus ex ultimis ejus libris, eandem sententiam iterum refert & laudat, ut infra patebit. Unde quidam Recentior rectè observat. Janfenium, qui ceteros Ecclesiæ Doctores contemnere videtur, & unum Augustinum revereri, ipsam mentem facere primò errantem in libro de libero arbitrio, secundò aliquatenus emendatam in Epist.

Epistola ad Hieronymum, tertio gravius re- A
lapsum in libris retractationum, & quarto in
errore finaliter perseverantem, in libro de bo-
no perseverantia.

Nec melior est alia responsio, quam ad idem
Angelici testimonium adhibet, nimirum Au-
gustinum, dum ait Deum fore laudabilem & ju-
stum, quamvis homo à suis primordiis haberet
difficultatem, & ignorantiam, quam patitur ex
rebellione appetitus sensitivi; loqui de primor-
diis hominis, in quibus supponitur aliqua culpa
originalis, non verò de primordiis hominis in-
nocentis, & à labe peccati originalis immunis.
Non valet, inquam, hæc interpretatio; cum a-
perre repugnet menti & textui S. Doctoris, locis B
citatis, præsertim cap. 11. libri de bono persever.
ubi sic ait: *Etiam si verum esset quod dicunt Pelagiani,*
ignorantiam & difficultatem, sine quibus nullus homo
nasceretur, primordia non supplicia esse naturæ; vinceren-
tur tamen Manichæi, qui volunt duas, boni scilicet &
malis, esse naturas. Hæc enim verba, primordia non
supplicia esse naturæ, aperte declarant, S. Docto-
rem supponere rebellionem appetitus non esse
in homine propter illum peccatum præcedens,
sed ipsi convenire ex sua naturæ, & ex prima Dei
institutione.

His argumentis ab autoritate sumptis, ac-
cedit ratio manifesta, quæ sic potest proponi.
Integritas naturæ, seu perfecta subjectio appe-
tus inferioris ad superiorem, non est homini
connaturaliter debita; Ergo potuit sine illa crea-
ri, non solum de potentia absoluta, sed etiam
de potentia per sapientiam ordinatam. Conse-
quentia manifesta est: nam sapiens Dei provi-
dentia solum tenetur providere rebus, juxta id
quod connaturaliter exigunt, non verò juxta ea
quæ sunt naturæ indebita. Antecedens vero sic
ostenditur. Nulli naturæ debetur connaturali-
ter remedium defectus, qui est ipsi connaturalis,
vbi gratia naturæ sublati remedium corru-
pibilitatis; Sed integritatis donum, seu perfe-
cta subjectio appetitus sensitivi ad rationem; est re-
medium defectus homini naturalis, nempe re-
bellionis concupiscentiæ adversus rationem; C
cum enim homo ex propria ratione & consti-
tutione habeat quod componatur ex duabus
partibus contrariis, rationali scilicet & sensitiva,
& sic ut ait Augustinus 9. de civit. cap. 13. *Me-*
diū quoddam inter pecora & Angelos, inferior Angelis,
superior pecoribus, habens cum pecoribus mortalitatem,
rationem verò cum Angelis; duplici constat inclina-
tione seu appetitu, quorum unus tendit in bo-
num honestum & rationi consonum; alter ad
bonum sensibile & delectabile, quod interdum
rationis legibus prohibetur, ut patet in ægrotò
faciente & appetente frigidum, non obstantè
quod ratio contrarium suadeat; ex quo oritur
pugna & rebellio concupiscentiæ adversus ra-
tionem, ut infelix experientia satis ostendit; Ergo
integritas naturæ, seu perfecta subjectio appe-
titus inferioris ad superiorem, non est homini
connaturaliter debita.

Eadem ratione convincitur, donum immor-
talitatis non posse esse homini connaturaliter
debitum, cum sit remedium alicujus defectus,
homini connaturalis, nempe mortalitatis, vel
corruptibilitatis, quæ ex intrinseca ipsius constitu-
tione sequitur, seu ex naturalibus ejus principiis,
quæ sunt materia prima, & anima rationalis; nam
quia materia prima in nullo composita per ejus
formam plenè satiatur, sed manet ubique fame-

lica, & cum appetitum ad aliam, consequenter dat
locum contrariis qualitatibus, passionibus, & al-
terationibus corruptivis, quibus ipsa composita
ad interitum & dejectionem tendant. Unde Cy-
rillus lib. 1. in Joan. cap. 15. ait, *Hominem supra na-*
turam immortalitatem fuisse consecutum; & lib. 4.
contra Julian. Hominem corruptibili naturæ progeni-
tum, Deo volente fuisse immortalem. Similia habet
Divus Thomas in 2. dist. 19. quæst. 1. art. 4. sic
dicens: *Immortalitas illa & impassibilitas, quam ho-*
mo habuit in primo statu, non inerat ei ex principii na-
turæ, sed ex beneficio conditoris: unde naturalis proprie-
dicinon potest, nisi forte naturale dicatur omne illud
quod natura incipiens accepit. Et 1. parte quæst. 97.
art. 1. de corpore primi hominis sic ait: *Non enim*
corpus ejus erat indissolubile per aliquem immortalitatis
vigorem in eo existentem, sed inerat anima vis quadam
supernaturaliter divinitus data, per quam poterat cor-
pus ab omni corruptione preservare, quandiu ipsa Deo
subjecta mansisset.

Confirmatur: Si dona integritatis & immor-
talitatis essent homini connaturaliter debita, in
eo mansissent post peccatum; nam post pecca-
tum manent omnia pertinentia ad naturam, si-
ve ea fluat ex principii naturæ, sive sint ei debi-
ta, ut constant in potentis & proprietatibus, quæ
fluunt ex principii naturæ. & in concilio ge-
nerali qui connaturaliter debitus est; Sed illa
dona non manent in homine post peccatum, ut
experientiâ satis constat; Ergo non sunt homini
connaturaliter debita. Hæc ratio sumitur ex D.
Thoma 1. parte quæst. 97. art. 1. ubi sic ait: *Mani-*
festum est quod subjectio corporis ad animam, & inferio-
rum virium ad rationem, non erat naturalis, alioquin
post peccatum mansisset, cum etiam in demoniis data
naturalia post peccatum permanserint. Et in 2. dist. 19. q. 1.
art. 4. in 1. argum. sed contra, sic dicitur: *Diony-*
sus dicit in 4. cap. de divin. nomin. quod data naturalia
dæmones per peccatum non perdidit; Sed homo non
amplius quam dæmon peccavit; Ergo si immortalitatem
naturaliter habuisset, eam nullatenus amisisset.

ARTICULUS II.

Convelluntur fundamenta adverse
sententiæ.

§. I.

Solvitur primum & præcipuum argumentum Iansenii
contra possibilitatem status naturæ puræ.

Nimis prolixum & molestum foret ea omnia
persequi, quæ Iansenius tribus integris li-
bris contra statum puræ naturæ proposuit. Qua-
re sat erit præcipuis ejus argumentis respondere,
ex quorum solutione Lector facillè judicabit,
quid de aliis sentiendum sit.

Primum quod habet cap. 3. libri primi de statu
naturæ puræ, potest sic proponi. Non potest
creatura rationalis, innocens, & nullius peccati
rea, à Deo creari incapax assequendæ veræ beati-
tudinis in qua quiescat: Sed homo creatus in
natura pura, & donis supernaturalibus gratiæ &
charitatis destitutus, esset incapax veræ beati-
tudinis; Ergo in eo statu creati non posset. Major
videtur certa; naturalis enim est appetitus beati-
tudinis, ita ut homines non tantum velint, sed
etiam non possint non velle esse beati, ut ait Au-
gustinus in Enchirid. cap. 104. Minorem verò
Zzz 3 probat